అనంత్ పెళ్ళి అమృతతో జరుగుతోందని శుభలేఖ చూసి అమితాశ్చర్యపోయాను. నా ఎదలో పన్నీటిజల్లు కురిసింది. నా మానస సరోవరంలో ఆనంద తరంగాలు వెల్లివిరిశాయి. అందుకు కారణం అమృత సావేరి చెల్లెలు కావడమే. తోబుట్టువు పెళ్ళికి సావేరి విధిగా విశాఖపట్నం వస్తుంది. వెంటనే వైజాగు బయలుదేరమని నా మనసు తొందరపెట్టింది. ఇటు స్నేహితుడి పెళ్ళికి వెళ్ళినట్లు ఉంటుంది, అటు సావేరిని కలుసుకున్నట్లు అవుతుంది. ఆమెను చూసి ఆరు వసంతాలు గడిచిపోయాయి.

ఇప్పు డెలా ఉందో...? ముగ్గురు పిల్లల ముత్తైదయి ఉంటుంది. ఆమె నో మారు చూడాలని ఈమధ్య కాలంలో ఎన్నిమార్లు అనిపించిందో! అయినా వాళ్ళ ఊరు వెళ్ళలేకపోయాను. ఆమె భర్త నాగపూర్‌లో కెమికల్ ఇంజనీరు. ఏ పరిచయాన్ని పురస్కరించుకుని అక్కడకు వెళ్ళేది? అందుకే నా కోరికకు తెర పడిపోయింది. ఇప్పు డొచ్చిన ఈ అవకాశాన్ని జారవిడుచుకోవద్దని నా అంతరాత్మ గోల చేయసాగింది. అంతే, ఉన్నపళంగా విశాఖపట్నానికి ప్రయాణం కట్టాను.

బస్సులో కూర్చున్నానన్న మాటే గాని మనసంతా సావేరి మీదనే ఉంది. చెట్లు చేమల్ని దాటుకుంటూ బస్సు జోరుగా పోతోంది. కదలిపోతున్న ప్రకృతి సౌందర్యాన్ని నా కళ్ళు వీక్షిస్తున్నా, మనసు మాత్రం సావేరి చుట్టూ పరిభ్రమించసాగింది. మంచు బిందువు కొసన సంగమించిన దినకర మయూఖంలా ఎంతో అద్భుతంగా ఉంటుం దామె. సంగీతంలో సావేరి రాగం ఎంత శ్రావ్యంగా ఉంటుందో ఆమె నవ్వుతూ ఉంటే అంత ఆహ్లాదంగా ఉంటుంది.

ఆమె గుండ్రటి ముఖం, నల్లని పొడుగాటి జడ, విప్పిన కలువరేకుల్లాంటి కళ్ళు, నుదుట ఎర్రటి చుక్క బొట్టు మరచిపోదామన్నా మరచిపోలేని ముగ్ధమోహన రూపం ఆమెది. భగవంతుడు మనిషికి రెక్కలే గాని ఇచ్చి ఉంటే బస్సులోంచి గబాలున గెంతేసి రివ్వున ఎగిరి ఆమె ముందు వాలిపోయేవాడిని. మస్తిష్కంలో సావేరి రూపం కదలాడటంతో గతస్మృతులు కలవరపెట్టడం మొదలుపెట్టాయి.

** ** **

బి. ఎస్. సి. ఫైనల్ ఇయర్ చదువుతున్న రోజుల్లో దీక్షితులుగారు ట్రాన్స్‌ఫర్ మీద మా ఊ రొచ్చి మా పక్క వాటాలో దిగారు. ఆయనకు ఇద్దరాడపిల్లలు. పెద్దమ్మాయి సావేరి ఇంటర్ చదివేది. రెండో అమ్మాయి అమృత ఎనిమిదవ క్లాసు. ఆ ఇద్ద రమ్మాయిలు అందంలో ఒకరి కొకరు

పోటీ పడేవారంటే అతిశయోక్తి ఎంతమాత్రం కాదు. ఒకే ఇంట్లో ఉండటంవలన మాకు, వాళ్ళకి ఎంతో సన్నిహిత సంబంధ మేర్పడిపోయింది.

సావేరి లెక్కలు చెప్పించుకోడానికి నా రూములో కొచ్చింది.

ఇంద్రధనుస్సు ఇలకు దిగి వచ్చినట్లుగా, రాజహంస రెక్కలు విప్పుకుని వర్తిస్తున్నట్లుగా అనిపించింది.

ఆమె అభ్యర్ధనను తోసిపారేయలేక నాకు తెలిసినంతవరకు ఆమె సందేహాన్ని నివృత్తి చేశాను. ఆ రోజు లగాయితూ ప్రతి దినం నా దగ్గరకు ట్యూషను కొచ్చేది. మే మెంత చనువుగా ఉన్నా పెద్ద వా ళ్ళెవరూ పట్టించుకునేవారు కాదు.

దీక్షితులుగారు తహసీలుదారు అవడంవలన కాంపుల కెళుతూ ఏ రాత్రికో గాని ఇల్లు చేరేవారు కాదు. ఆ కుటుంబానికి మగదక్షత లేనందున ఏ అవసరానికైనా తాయారమ్మగారు నన్నే పిలిచేవారు. కాదనలేకపోయేవాణ్ణి. సావేరి నా దగ్గరకు రాకపోతే నా మన సదోలా అయిపోయేది. ఆమె నా చెంత ఉంటే ఏదో తెలియని అనుభూతి పొందేవాణ్ణి.

మా స్నేహం శుక్లపక్షం నాటి జాబిలివలె దిన దిన ప్రవర్ధమానమైంది. సావేరి తల్లితో ప్రవేటు క్లాసు ఉందని చెప్పి ప్రతి ఆదివారం నాతో మ్యాట్నీల కొచ్చేది. సాయంత్రా లు చెరువు గట్లంట షికారుగా వెళ్ళేవాళ్ళం. సెలవు దినాల్లో కారమ్సు బోర్డు దగ్గర కూర్చుని భోజనానికి రమ్మని పది కబుర్లు పెట్టేంతవరకు లేచేవాళ్ళం కాదు.

అనుకోకుండా ఆ సంవత్సరం అన్నయ్యకు మారేజ్ సెటిలయింది. ఇహ పెళ్ళిలో సందడంత మాదే. సావేరి కంచిపట్టు చీర కట్టుకుని ముత్తైదులకు కుంకుమ పెట్టి పన్నీరు చల్లితే, నేను పెళ్ళికి వచ్చిన వా రందరికీ మిఠాయి పొట్లాలు పంచాను. వధూవరులు తలంబ్రాలు పోసుకుంటూ ఉంటే మే మిద్దరం ముసి ముసి నవ్వులు నవ్వుకున్నాం. పెళ్ళిపీటలమీద మేమే ఉన్నట్లుగా ఊహించుకుని మురిసిపోయాం.

సాటిలేని సౌర గడియారం

గతంలో కాలాన్ని తెలుసుకోడానికి సౌర గడియారాలను కూడా ఉపయోగిస్తుండేవారు. నిలువుగా ఒక కర్రను పాతి దాని నీడ పడిన స్థానాన్ని బట్టి సమయాన్ని తెలుసుకునేవారు. అయితే మబ్బు పట్టినప్పుడు, రాత్రివేళల్లోనూ దీనివల్ల ప్రయోజనం ఉండదు. ఇటీవల అమెరికాలోని ఒక సంస్థ పూర్తిగా సౌరశక్తితో పనిచేసే గడియారాన్ని తయారుచేసింది. ఇది సమయాన్ని ఎంత కచ్చితంగా చూపిస్తుందంటే 50 వేల సంవత్సరాలలో వచ్చే తేడా ఒక సెకనుకి మించి ఉండదట. దీనికి 58 అమిత శక్తివంతమైన సోలార్ సెల్స్ అమర్చి ఉంటాయి. ఇవి సూర్యరశ్మిని విద్యుత్తుగా మార్చి గడియారం నడవడానికి అవసరమైన శక్తిని సమకూర్చుతాయి. ఇది చూపించవలసిన సమయానికి సంబంధించిన సమాచారాన్ని బ్రన్స్ విక్‌లోని ఫిజికల్ టెక్నికల్ ఫెడరల్ ఇన్‌స్టిట్యూట్‌కి చెందిన అణుశక్తితో నడిచే గడియారం [అటామిక్ క్లాక్] అందజేస్తుంది. రేడియో తరంగాల ద్వారా ప్రసారం చేసే సమయ సంకేతలను అందుకుని, సరి అయిన కాలాన్ని ఈ సౌర గడియారం చూపిస్తుంది.

-కె. ఆర్. కె. మోహన్

మాకు తెలియకుండానే రోజులు, వారాలు, నెలలు గడచిపోసాగాయి. పరీక్ష లయిపోవడం, రిజల్ట్సు వెలువడడం క్షణాలమీద జరిగిపోయాయి. పేపర్లో నా నంబరు కనబడటంతో నా ఆనందానికి అవధులు లేవు. ముందుగా ఈ శుభవార్త సావేరికి చెప్పి ఆమె నోటికి స్వీటు అందించాను.

కంగ్రాట్స్ చెప్పింది సావేరి. నా ఆనందంలో బాగం పంచుకుంటూ.

ఆ రోజు సాయంత్రం ఇరువురం అలవాటుగా చెరువు గట్టున కూర్చున్నాం.

"ఎప్పుడూ మనం ఇలాగే ఉండిపోతే ఎంత బావుంటుంది మధూ!" అన్నది సావేరి నా గుండెమీద తల ఆన్చి. ఆ క్షణం ఆమె కళ్ళలో ఏదో అనిర్వచనీయమైన ఆర్ద్రత ఇమిడి ఉంది.

"ఎందుకు బాగుండదు? రేపు మీ నాన్నగారికి ట్రాన్స్‌ఫర్ అయితే..." అన్నాను ఆమె నుదుటమీద పడి అల్లరి చేస్తున్న నీలి ముంగురులను సుతారంగా సవరిస్తూ.

"ఈలోగా నన్ను పసుపుతాడుతో బంధిస్తే పోలా?" అంది సావేరి ఊరంత బిడియపడిపోతూ.

ఆమె మాటలకు నా మనసు సంతోషంతో ఉరకలు వేసింది.

"ఇవాల్టి నుంచి ఉద్యోగాన్వేషణలో పడతాను. పని దొరకగానే పెద్దవాళ్ళకు మన అభిప్రాయం చెబుదాం!" అన్నాను ఆమె కళ్ళలో కళ్ళుంచి.

సిగ్గుతో తల దించుకుంది సావేరి.

విసుగు విరామం లేకుండా పేపర్లో కనిపించిన ప్రతి ఉద్యోగానికి ధరఖాస్తు పడేశాను.

నాకు త్వరగా ఉద్యోగ మవ్వాలని భగవంతుణ్ణి మనసులో ధ్యానించుకుంది సావేరి.

ఉన్నట్లుండి దీక్షితులుగారికి విశాఖపట్నం బదిలీ అయిందన్న పిడుగు లాంటి వార్త నా చెవుల్లో పడింది. మా ఇరువురి హృదయాల్లో పెనుతుపాను చెలరేగింది.

"నేను విశాఖ వెళ్ళిపోతే నన్ను మరచిపోవు కదూ!" అమాయకంగా అన్నది సావేరి - వియోగబాధను ఎలా అనుభవించాలో అర్థం గాక.

"ఛ! అలా ఎందు కనుకుంటావ్. నిన్ను చూడకుండా నేను మాత్రం ఉండగల ననుకుంటున్నావా? ఉద్యోగం దొరకగానే మీ ఊ రొచ్చి నిన్ను పరిణయమాడుతానని మీ వాళ్ళకు చెబుతాను. సరేనా?" అన్నాను ఆమెను సాంత్వన పరిచే ప్రయత్నం చేస్తూ.

ఆ రోజంతా మేము ఎవ రేమనుకుంటారో నన్న బెదురులేకుండా గడిపేశాము. పగలే తియ్యని కలలు కన్నాం. ఎన్నెన్నో కబుర్లు చెప్పుకున్నాం. మ రెన్నో బాసలు చేసుకున్నాం.

దీక్షితులుగారు వైజాగ్ వెళ్ళిన ఆరు నెలల తరువాత మా కో శుభలేఖ వచ్చింది.

సావేరికి పెళ్ళి అని తెలిసి నా గుండె ఆగిపోయినంత పనైంది. మేము నిర్మించుకున్న ఆశా సౌధాలన్నీ కుప్పలా కూలిపోయాయి. ప్రకృతి స్తంభించిపోయినట్లైంది.

తండ్రి చాటు బిడ్డ నిరుద్యోగినైన నన్ను కట్టుకుంటానని చెప్పే ధైర్యం లేక పాపం పెళ్ళికి ఊఁ కొట్టిందేమో!

వైజాగు రావడంతో నా ఆలోచనలకు బ్రేకులు పడ్డాయి.

కాంప్లెక్సులో దిగుతూనే సిటీ బస్సు కోసం ఎదురుచూడకుండా ఆటో కట్టించుకుని దీక్షితులుగా రింటికి వెళ్ళాను. సావేరిని చూసేందుకు నా మనసు తొందర చేయసాగింది.

గుమ్మంలో అడుగు పెట్టగానే తాయారమ్మగారు న న్నెంతో ఆప్యాయంగా పలకరించి లోపలకు తీసుకెళ్ళారు.

వాకిట్లో పెళ్ళి పందిరి మామిడి తోరణాలతో రమ్యంగా ముస్తాబై ఉంది.

దీక్షితులుగారు నన్ను చూసి చిరునవ్వు నవ్వుతూ - "ఒక్కడివే వచ్చావేం? మీ అమ్మగారిని

కూడా తీసుకొని వస్తే ఎంతో బాగుండేది'' అన్నారు.

తాయారమ్మగారు ప్లేట్లో లడ్డూలు పెట్టి పట్టుకొచ్చారు.

టిఫిన్ చేస్తూ వాళ్ళతో మాట్లాడుతున్నానే గాని నా నయనాలు సావేరికోసం అన్వేషణ ప్రారంభించాయి.

నా మనోభావాన్ని తాయారమ్మగారు పసిగట్టినట్లుంది - "నాగపూరు నుంచి సావేరి వచ్చింది. పిలుపుల కెళ్ళింది'' అన్నది యథాలాపంగా.

ఫలహారం ముగించి ఆ ఇంట్లో అటూ ఇటూ తిరగడం మొదలుపెట్టాను. అందరూ అపరిచితులవడంవలన సమయం భారంగా గడవసాగింది. నా ఆలోచనా, ఆరాటం అంత సావేరే. ఆమెను చూడటానికే నే నింత దూరం వచ్చింది.

సాయంత్రం ఆరు గంటలకు పిలుపులు పూర్తి చేసుకుని వచ్చారు ముత్తైదులు. వారిలో సావేరి కూడా ఉంది. పెళ్ళై ఆరేళ్ళు దాటినా ఆమె అందం చెక్కు చెదరలేదు.

నన్ను చూడటంతోనే మురిపెంగా నా దగ్గర కొచ్చి కుశల ప్రశ్నలు వేస్తుం దనుకున్నాను. ఇన్నాళ్ళూ నన్ను చూడకుండా ఎలా ఉన్నావని నిలదీసి అడుగుతుందేమో అనుకున్నాను. అయితే అందుకు భిన్నంగా నన్ను చూడటమే మహా పాప మన్నట్లు ముఖం పక్కకు తిప్పుకుంది.

చివుక్కుమంది నా హృదయం. నేను వచ్చిందే ఆమెకోసం. చనువుగా పలకరించి తన సంసార విషయాలు చెబితే నే నెంత సంతోషించేవాణ్ణి. ఆమె ఎక్కడ ఉన్నా సుఖంగా ఉండాలనే నే నిన్నాళ్ళూ కోరుకున్నాను. నేను ఎవరికోసం అంత దూరం వచ్చానో ఆ వ్యక్తి నన్ను చూడటానికి కూడా ఇష్టపడటంలేదని గ్రహించాక మరి అక్కడ నిలువబుద్ధి కాలేదు. ఆమె ప్రవర్తనకు నా గుండెను ఎవరో పిసుకుతున్నంత బాధ కలిగింది.

వెంటనే వెళ్ళిపోతే బాగుండదని ముహూర్తం వరకు ఉండి, తెల్లవారుజామున వెళ్ళిపోవాలని నిర్ణయించుకున్నాను. ఆ రోజంత ఆమె ఎవరో పరిచయం లేని వ్యక్తిలా ప్రవర్తించేసరికి నే నెంత కలత చెందానో? నా మనసు వికలమైపోయింది. అతి కష్టంమీద అక్కడనుంచి బయటపడి మా ఊళ్ళో పడ్డాను.

సావేరి దృష్టిలో నేను పరాయివాడినైపోయానన్న తలంపు రావడంతో నా హృదయం చిత్రవధకు గురైంది. పెళ్ళికి వెళ్ళకుండా ఉంటే ఎంతో బావుండే దనిపించింది. మనసు బాగోలేక వారం రోజులు ఆఫీసుకు సెలవు పెట్టి ఇంట్లోనే గడిపాను. సావేరి నన్ను ఎందుకు ద్వేషిస్తుందో ఎంత బుర్ర బద్దలుకొట్టుకున్నా బోధపడటం లేదు.

పదిహేను రోజులు గడచిపోయాయి.

ఆ రోజు రెండవ శనివారం అవడంవలన ఇంట్లోనే ఉన్నాను. మధ్యాహ్నం ఒంటిగంట ప్రాంతంలో పోస్టుమాను కవ రొక టిచ్చి వెళ్ళిపోయాడు.

అనంత్ తన వైవాహిక జీవితాన్ని విశ్లేషిస్తూ ఉత్తరం రాసుంటా డనుకుని కవరు చించాను.

అస్తమయ ముదయమై
స్వస్తి యను కొందరికి
స్వస్తి బల్కిన దినిన
అస్తమయమగు కొందరికి;
ఉదయ మస్తమయమై
గదియు కొందరికి
ఎదుటి అస్తమయమ
ఉదయమగు కొంధరికి;
ఎండమావులలో, నీ
రుండును, కొందరికి
నిండు సరసిని, నీ
రెండనన కొందరికి;
అవధు లెరుగని మాయ
అక్రమించిన, దెరిగి
తనువు తాఁ గాదన్న
ఘన మానసాబ్జమున;

హేండ్ రైటింగ్ చూడగానే ఆ ఉత్తరం సావేరి రాసిందని నాకు వెంటనే అవగతమైపోయింది. చకచకా ఉత్తరంలోకి దృష్టి సారించాను.

మధూ!

సావేరి నీకు ఉత్తరం రాస్తున్నదంటే ఆశ్చర్యంగా ఉంది కదూ! నేను నీకు రాసే ఈ మొదటి ఉత్తరం బహుశా ఆఖరి ఉత్తరం కావచ్చు. దయచేసి జవాబు ఇవ్వడానికి ప్రయత్నించకు.

నువ్వు మా చెల్లాయి పెళ్ళికి మావా రింటికి వచ్చినప్పుడు నే నెందు కలా ప్రవర్తించవలసి వచ్చిందో చెప్పడానికి మరో మార్గం కానరాకపోవడంతో ఇలా అక్షర రూపం ఇవ్వవలసి వచ్చింది.

నన్ను చూడాలని నువ్వెంత ఆశపడి ఉంటావో నాకు తెలుసు. అంత దూరం నుంచి వచ్చిన నిన్ను కనీసం పలకరించనందుకు నువ్వెంత బాధపడి ఉంటావో నే నెరుగుదును. ఇక ఎప్పుడూ నీ ఎదుటపడే భాగ్యం లేదని చెపుకోడానికి నే నేమీ బిడియపడటం లేదు.

నన్ను అందంగా అలంకరించి ఒక ఇంజనీరు ముందు కూర్చోబెట్టారు. అతడితోనే నా జీవితం ముడిపడి ఉందని శాశించారు. మగవాడివైన నువ్వే ధైర్యం చేసి నన్ను చేపడతానని చెప్పుకోలేక మౌనం వహించావు. అటువంటప్పుడు ఈ ఆడపిల్ల పెద్దల మాట నెలా ప్రతిఘటించగలదు? నీ ప్రేమను పొందలేకపోయినందు కానాడు నే నెంత చిత్రహింసకు గురి అయ్యానో ఎలా చెప్పమంటావ్? కట్టుకున్న భర్త గొప్ప ఆదర్శవంతుడని, సంస్కారమూర్తి అని తలచాను. పరిస్థితులతో రాజపడి ఆయనచేత మూడు ముళ్ళూ వేయించుకున్నాను. తరువాత తెలిసింది అతడు వట్టి అనుమానపు మనిషని.

మెట్టి నింట్లో కాలుమోపిన మరుక్షణం న న్నో జడపదార్థంగా మార్చివేశారు. నా వ్యక్తిత్వమంతా హరించుకుపోయింది. నేను ఎవరి ఎదుట పడకూడదు. మగవాళ్ళతో మాట్లాడకూడదు. స్వతంత్రించి ఎక్కడికీ వెళ్ళకూడదు. ఇవి ఆయన నాకు విధించిన ఆంక్షలు. ఖరీదైన జీవితానికి నోచుకున్నానే తప్ప నాకు పంజరంలోని చిలుకకు తేడా లేదు. పెళ్ళైన ఈ ఆరేళ్ళలో ఒక్కమారు కూడా పుట్టింటికి వెళ్ళలేదంటే నువ్వే కాదు ఎవరూ నమ్మరేమో!

తోబుట్టువు పెళ్ళికి రాకుంటే బావుండదని విధిలేక నన్ను తీసుకొచ్చారు. నేను ఎక్కడికి వెళుతున్నా ఏం చేస్తున్నా అతని కళ్ళన్నీ నామీదనే. అందుకే ధైర్యం చేసి నీ ముఖంలోకి సూటిగా చూడలేకపోయాను. నన్ను అర్థం చేసుకుని మనస్ఫూర్తిగా క్షమిస్తావని తలుస్తాను. నేను ఒంటరిగా ఉన్నప్పుడెల్లా నీతో గడిపిన మధుర క్షణాలు, నీ చిలిపి చేష్టలు నాకు గుర్తు వస్తూనే ఉంటాయి. నా జీవితానికవే తీపిగుర్తులు.

ఇట్లు
సావేరి.
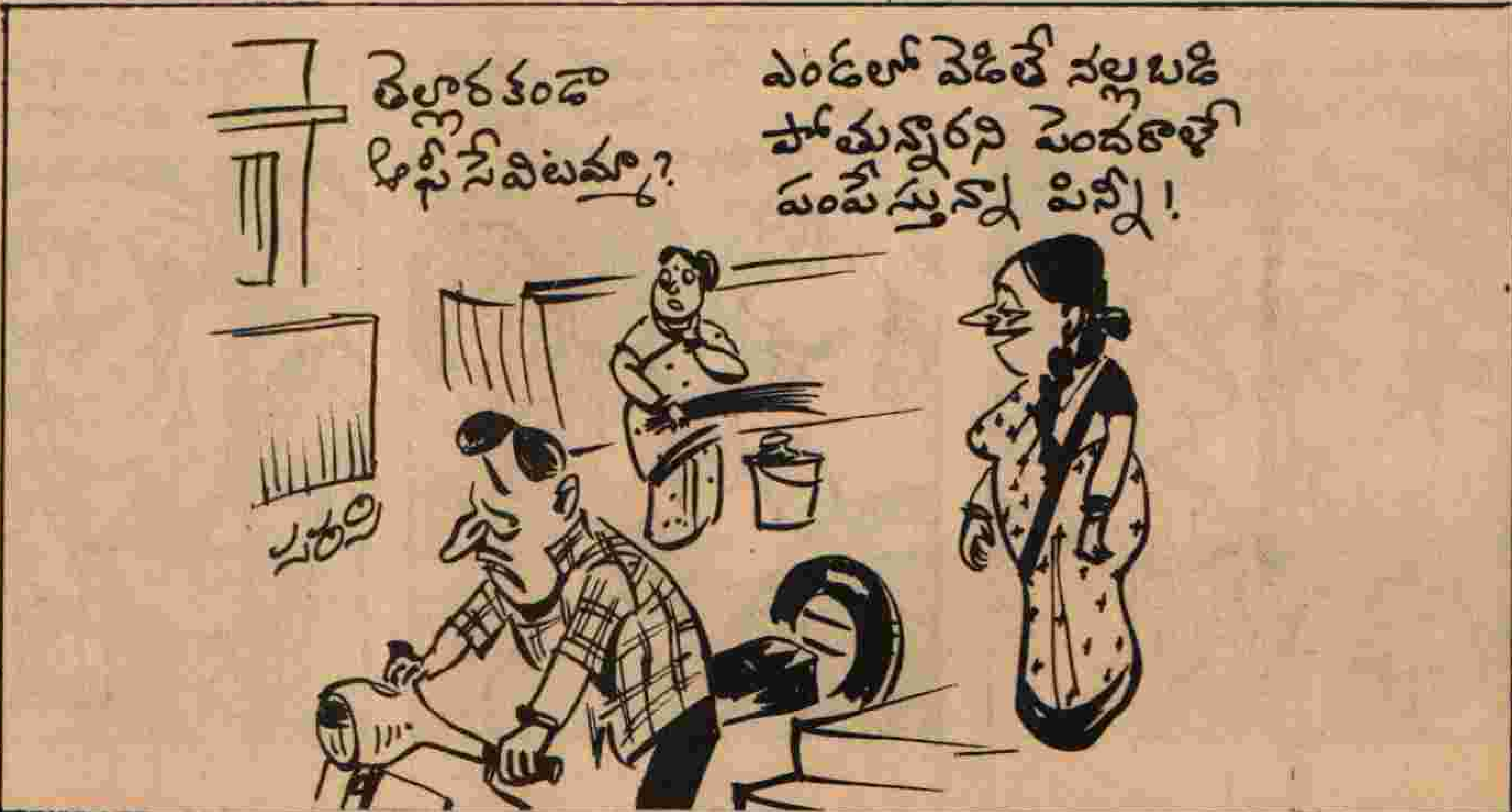
సావేరి వ్యక్తిత్వాన్ని, స్వేచ్ఛను హరించివేసిన ఆమె భర్తమీద అమితమైన ఆగ్రహం వచ్చింది. నేను అశక్తుణ్ణి. నా మనసంతా కకావికలమైపోయింది. వాస్తవాన్ని మరుగుపరచి నామీద కోపంతో ఆనాడు అలా ప్రవర్తించానని రాసుంటే నే నింతగా బాధపడేవాడిని కాదు. ★